

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

De nominibus diuersitatis, separationis, & vnionis. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

periori allegatus, plane de Filio ipso dicit, non esse diuersum. Quod si apud Patres aliquando dicitur diuersus, vel erit cum additamento illo, quod superius notauimus, scilicet, *secundum proprietatem*, aut *secundum personam*, vel in bonum sensum debet explari.

Nomina tamen, *discretus*, & *discretio*, facilius Trinitati tribuuntur, & eodem modo, atque nomina, *distinctus*, vel *distinctio*, videntur significare discrimen. His vocibus vtuntur Concilium Toletanum, primum, & secundum, & Lateranense sub Innoc. III. in capite, *Dammamus*, de summa Trinitate, & fide Catholica, antiqua etiam translatio Dionysij 2. capite de diuinis nominibus ait, quædam dici de Deo vnite, quedam discrete, Græcè, & *εἰς ἑαυτὰς*, quod distincte, & discrete denotat, à verbo, & *εἰς ἑαυτὰς*, quod distinguere, & discernere significat. Perionius vero transfert, *distincte*, Latinius autē loco proximè citato merito inquit, *ne vtrumque* (scilicet Patrem, & Filium) *secreuimus*. Nam secrete plus videtur significare, quam discernere, scilicet separare, & diuidere, quod de diuinis personis non est dicendum. Eodem nomine vtitur Ricardus de S. Victore lib. 4. de Trinitate, cap. 15. & lib. 5. cap. 15. & lib. 5. cap. 1. sed plane refert ad proprietates, sicut de voce, *disserere*, notauimus. Porro, vt obseruauit August. 7. de Trinit. cap. vltim. personæ non possunt dici dissimiles: id enim ad essentiam refertur.

De voce, *vnio*, & *coniunctio*, latine caute loquendum esse aliqui putant: potius enim in Deo concedenda videtur vnitas in essentia, quam vnio: hæ namque voces, sicut etiam vox, *coniunctio*, collectionem plurium in vnum participatione quadā significare videtur. Nominē coniunctionis v. us est Billius interpres Nazianz. in oratione 23. quæ est in laudem Heronis Philosophi, & in commentario Nicetæ in illa verba eiusdem orationis, *factis*, quæ sunt circa finem illius, & Perionius interpres Dionysij, cap. 2. de diuinis nominibus, & c. 3. *sepe numero*, & ea, quæ sunt essentialia in Deo, vocat coniuncta, & communia totius diuinitatis: & infra, distinctionem & vnitatem in Deo appellat coniunctionem, & distinctionem, Græcè autem apud Nazianzenū, & Dionysium est nomen *vnio*, & vnioem, seu vnitatem significans, quo Græci passim vtuntur, tam ad denotandam vnionem eorum naturarum in vna persona Christi, quam ad significandam vnitatem essentia, & essentialium attributorum in Trinitate. Vtuntur etiam Dionys. voce, *ὑνωμένη*, quā Latinè interpretamur vnium, coniunctum, Græci enim, quod copiosior sit apud eos verborum significatio, non timent vilo modo his nominibus vti. Solum suspectam habuerunt vocem, *συνάγωγος*, Patres Concilij Alexandrini Epistol. 10. apud Cyril. ad exprimendam vnionem duarum naturarum in Christo: quod potius contactū propinquitatis, quā vnionem videatur significare, vt notant Lingua Græcæ periti: & Patres illi vtuntur nomine, *ἑνωσις*, quo etiam in Trinitate vtuntur; Latine vero sic dicitur in illa Epist. Conc. Alexandrini. Imo, & *vnio*, quod significat vnitatis arcanum, & me iudice, nomen, *coniunctio*, apud Latinos non ita rectè quæritur huic mysterio, ad exprimendam vnitatem personarum in vna essentia, sicut nomen vnitas. De nomine autem, *συνάγωγος*, aliqua dixi in

disput. priori contra Elipandum ex ijs, quas addidi libris de Adoratione c. 13.

Quare ex Latinis authoribus Bernard. lib. 5. de Consideratione ad Eugenium in medio, de Deo, inquit, *Vnum quippe est, sed non vnium, non partibus constat, vt corpus, id vero ad exprimendam summam Dei simplicitatem dixit; quia vnium videtur esse id, quod colligitur ex multis ad vnum. Ita enim dixerat, Non habens (scilicet Deus) quod ad numerum diuidat, non quæ colligit ad vnum, quibus verbis non negat esse tres personas, cum statim vere numerum in eis concedat; sed inter personam, & essentiam contra Gilbert. numerum negat, & summam adstruit simplicitatem: ideoque asserit, non quæ colligat ad vnum. Nam licet tres personæ distinguantur inter se; quia tamen cum essentia sunt idem omnino: non tam dicuntur in illa vnite, & collectæ, quā vnium. Idem notauit author commentarij in librum Boethij de Trinitate apud Bedam, tomo 8. columna 115. qui circa finem inquit, *Dicimus, quod non vnus, (scilicet tres personæ) ab vnione, sicut species, vel genus dicitur, non enim Deus vnus plura, quæ eo participant, substantialiter, vel accidentaliter.**

Ego quidem existimo, Latino sermone commodius significari mysterium Trinitatis in vna essentia nominibus, *vnitas*, & *vnus*, quam nominibus, *vnio*, *coniunctio*, *vnitas*, nihilominus non audeo modum loquendi, & vsum horum nominum aperte damnare.

CAPVT III.

De nominibus, triplex, & multiplex.

Vnt, qui existiment, nomen, *triplex*, non posse de Deo prædicari, neque nomen, *multiplex*, plex, & sicut prædicatur, *trinus*, sic docet Augustinus lib. 6. de Trinitate, cap. 6. 7. & 8. & lib. 15. cap. 3. Nam quamuis Epistola 102. videatur admittere hanc vocem, docet tamen de Deo diciratione effectum; sicut Spiritus sanctus ratione etiam donorum, quæ nobis tribuit, dicitur septiformis. Refertur etiam pro hac sententia Ambrosius 1. lib. de fide, cap. 2. vbi ait, *Non est confusum, quod est vnum, neque multiplex, quod est indifferens*, sed ibi plane loquitur de essentia Dei, sicut etiam Nazianz. oratione ad Euagrium, quæ est 45. vbi ait, non esse in Deo multiplex numen: nec Deum esse multiplicem. Bernardus quoque citatur, qui libro 5. de Consideratione circa medium negat, Deum esse multiplicem, vel duplicem; sed asserit esse simplicem, & Concilium Toletan. XI. in Confessione fidei plane affirmat, Deum non esse triplicem, sed trinum. Ex Scholasticis vero id etiam docent, S. Thomas in hac quæstione articulo 1. ad 3. & Alexand. quæstione 66. membr. 1. articulo 4. Rationem vero reddit Augustinus: quia si Deus diceretur triplex, aut multiplex ratione personarum, sequeretur maius quid esse Patrem, Filium, & Spiritus sanctum simul, quā sit solus pater: at Sanctus Thomas ideo negat Deum esse triplicem quia triplum, & triplex significat proportionem inæqualitatis; est enim species quædam proportionis inæqualis: in Deo autem inæquale esse non potest.

Hæ tamen rationes, quod pace tantorum virorum dicere liceat, non probant efficaciter id, quod cõtendunt: Primum, quia si ex eo, quod Deus triplex diceretur ratione personarum, sequeretur absurdum.

Quomodo loquatur Bernard. 12.

Comment. Boeth.

Quid de his vocibus sentiant.

Nomen triplex, & multiplex qui negent in diuinitate August.

Ambros. 13.

Nazianz.

Bernard.

Concil. Tolet. XI.

S. Thom. Alexand. Ratio August.

Ratio S. Thomæ.

August. & S. Thom. rationem conueniunt.